

Rerum Naturalium Fragmenta No. 15

Az OMGE. közgyűlése	3
Kinevezés	8
<i>Jaskó Géza:</i> Hizó ökrök és hizó juhok takarmányozása, a feletetett takarmányok értékkiszámításával	9

Budapest
1898

Az OMGE. közgyűlése.

(1898. november 27.)

Jelen voltak: gróf Apponyi Albert, Bálás Árpád, Bathó Ferencz, Bálint Imre, Bálintffy Pál, Bedő Albert dr., Bernáth Béla, Bogyay Máté, Bolla Mihály, Buday Barna, Bujanovics Sándor, Czeiner Nándor, Csekonics Endre gr., Cserhádi Sándor, Csillag Gyula dr., Darányi Béla, Darányi Gyula dr., Darányi Kálmán, Daróczy Vilmos, Dezsőffy Béla, Dessewffy Ödön, Dióssy Imre, Dömötör László dr., Drucker Jenő dr., Elek Emil, Emich Gusztáv, Eörssy Ferencz, Eősz Ferencz, Eszterházy Miklós Móríc gr., Etter Kálmán, Farkas Ábrahám, Farkas Miksa dr., Förster Ottó, Földváry József dr., Förster Aurél, Fromm Antal, Gaál Jenő dr., Galgóczy Károly, Grundt József ifj., György Endre; Hagara Viktor dr., Hajós József, Hegedűs János dr., Hegedűs József, Hertelendi Ferencz, Holczer József, Holényi Ferencz, Huchthausen Vilmos, Ivánka Oszkár, Jancsó Dezső, Jaskó Géza, Jeszenszky Pál, Juhász Antal, Jurcsek Győző, Kasztl László, Károly Rezső, Károlyi Sándor gr., Kenéz Zoltán, Kerpely Kálmán, Kirchner Lajos, Klima Miklós, Kodolányi Antal, Kostyán Ferencz, Kőnig József, Lejtényi György, Leveleki Ármin, Libits Adolf, Lipt.hay Béla, Lossonczy Mihály, Löherer Andor, Madi Kovács László, Magyar Kázmér, Makfalvay Géza, Malcomes Jeromos br., Manndorf Géza br., Markovics János, Máday Izidor, Málnássy Ferencz, Melczer Gyula, Meskó Pál, Mérey Lajos, Miklós Ödön, Miklós Ödön ifj., Mokri Sándor, Molnár István, Monostori Károly, Nagy Vincze, Nedeczky Tibor, Oláh József, Ondrejovich László, Paikert Alajos, Perczel Ferencz, Perlaky Elek, Pirkner János, Pless Mátyás, Prenoszil Ödön, Propper Samu, Rátz István dr., Reusz Henrik, Bédly Gyula, Révész István, Rodiczky Jenő, Rónay Pál,

Bubinek Gyula, Sass Béla, Scitovszky János, Seress Gyula, Siegler Gyula, Somogym. g. e., Sporzon Pál ifj., Stenczel Mihály, Suhajda István, Sümegh János, Szatmárm. g. e., Szent-Iványi Árpád, Szentivány Zoltán, Szevera Károly, Szilassy Zoltán, Szilágyi Gyula, Szőnyi Zsigmond, Tahy István, Thaisz Lajos, Tormay Béla, Tóth Lőrincz,' Töttösy Sándor, Ugron Ákos, Ury Béla, Vay Béla, Vécsey József br., Vértessy Tivadar, Wiener Moskó, Wilfing Nándor, Zalay Kálmán, Zay Miklós gr., Ziegler Győző, Zoltán Elek csepei.

Elnöki megnyitó.

Gróf Dessewffy Aurél, az OMGE. elnöke az alábbi beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Tisztelt Közgyűlés!

Amidőn az egyesület évi rendes közgyűlését megnyitom, lehetetlen, hogy meg ne emlékezzem azon szomorú és megrendítő eseményről, amely eleinte szinte hihetetlennek látszott, — sajnos — hogy később valónak bizonyult.

F. év szeptember 10-én ugyanis a társadalomnak egy undorító alakja, hazánk királynéját meggyilkolta és ezáltal egy oly undorító cselekedett követett el, amely páratlanul áll világ-történelmünkben.

Ez a veszteség bennünket kétszeresen sujt, azért is, mert benne szeretett királynénkat, egy magaslelkű nőt veszítettünk el, másrészt elvesztettük azt, aki alkotmányos életünk felvirágoztatásában nagy szerepet játszott, azóta is minden viszonyok között nemzetünk iránti valódi barátságának nem egy tanújelét adta, s lehet mondani, hogy nemzetünknek őrangyala volt. Legyen áldott az ő emléke!

De volt egy másik veszteségünk is, amely egyesületünket érte és ez gróf Bethlen András alelnökünk elhalálózása, akit a kérlelhetetlen betegség közülünk kiragadott. Ő, mint főispán majd mint földmivelésügyi miniszter, azután pedig mint egyesületünk alelnöke mindig velünk érzett, s azon irányzatoknak, a melyeket mi vagyunk hivatva képviselni és előmozdítani : egyik legjelesebb bajnoka volt. Ő mint földmivelésügyi miniszter igen sok kezdeményezésnek vetette meg alapját és éppen az ő ideje alatt fejtett ki egyesületünk nagyobb s országgraszoló tevékenységet s később is mint egyesületünk alelnöke bár rövid ideig, nagy lelkesedéssel és buzgalommal vett részt az egyesületi ügyek intézésében.

Elhalálózásával tehát nagy veszteség érte egyesületünket s azért méltóztassék megengedni, hogy jegyzőkönyvünkben is megemlékezzünk e szomorú esetről. S most nem is kívánok az elhunyt alelnök érdemeinek méltatásába bocsátkozni, mert Miklós Ödön igen tisztelt tagtársunk szíves volt az elhunyt felett emlékbeszéd tartására vállalkozni, a mely emlékbeszéd során érdemei kellőleg méltatva lesznek.

Egyesületünk mult évi működését az egyesületi „Évkönyv” foglalja magában, a mely az összes tagok között szét lett osztva a melyből a tisztelt tagtársak véleményét formálhatnak arra nézve, hogy mennyire voltunk képesek azon sokoldalú feladatunknak megfelelni, melyek elénk tolultak. Ha visszatekintek mult évre, szerencsénknak mondhatom azt, hogy termésünk közepes volt s daczára az ország egy nagy részében beállott jégkároknak és azon bajoknak, a melyek a gazdaosztályt általánosan még mindig sújtják: mégis a jobb árak és közepes termés, helyzetünket elviselhetőbbé tették.

Mezőgazdaságunk haladása tekintetében és azon intézkedésekre nézve, amelyeket a törvényhozás és kormány életbeléptetett, szabadjon megemlékezni egy pár fontos mozzanatról, amelyre nézve különösen a munkaadó és munkásokról szóló törvény életbeléptetésére vonatkozólag a mellettem levő igen tisztelt földmívelésügyi miniszter ur Ó nagy méltóságának szabadjon elismerésünket és köszönetünket kifejezni. (Élkezés.)

Meg vannak tehát a biztos alapok, amelyek a eme nagyfontosságú kérdés további fejlődését biztosítják, s bár a törvény életbeléptetése csak az utóbbi időben vált akuttá, de a gazdaosztály és társadalom konstatálja már is azt, hogy a kormányzat részéről e téren minden lehető elkövetett, és én megvagyok róla győződve, hogy a kormányzat a helyzet javítását célzó törekvésünket továbbra is támogatni fogja.

Szabadjon még egy törvényjavaslatra reámutatnom, amelyre nagy súlyt kell fektetnünk s ez a múlt évben megszavazott gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló törvény megalkotása. Én hiszem s megvagyok róla győződve, hogy ha a gazdatársadalom azon keretek kidomborításában, melyek a javaslatban lefektetve vannak, kellőleg részt fog venni, egyáltalában a kisebb emberek hitelviszonyainak kifejtésével, áldásdus működést fog e téren is kifejteni a kormányzat e törvény kellő végrehajtásával.

A harmadik kérdés, amely a gazdatársadalmat legégetőbben érinti, a kiegyezés kérclése. Sajnos, hogy a bizonytalanság, amely oly hosszú időn át gazdasági erőinket leköti, sok megrázkódtatásnak teszi ki a gazdaközöniséget és ezen nagy-

fontosságú kérdés a lajtántuli országok ellenségeskedése és gyűlölete által, majd később egyéb körülményeknél fogva is még mindig azon stádiumban van, hogy senki sem vállalhat ma kezességet aziránt : vajjon miként fog ezen fontos kérdés megoldatni. Ezen bizonytalanság szerintem súlyosan érinti gazdasági életünket; de nem hallgathatom el azon jogos aggodalmamat sem, hogy egész alkotmányos életünk is, mintegy válságban latszik lenni.

A hatvanas években ezen termek voltak azok, ahol a politikai élet szünetelésével nagy tevékenység fejtetett ki. Ez a példa arra int, hogy most is résen legyünk s általában tömörüljünk és nagyobb erőt fejtsünk ki e téren, amikor is remélhető, hogy nem lesz szükség arra, hogy e teremre is kiterjesztessék a politikai élet működése. Reméljük, hogy sikerülni fog az illetékes tényezőknek a kibontakozás útját mégis megtalálniok. Lehet talán, hogy csak én látok oly fekete felhőket a láthatáron, de szabadjon kérem a t. tagtársakat és a szövetséges gazdasági egyesületek holnapi nagygyűlése alkalmából is azon kérést intézem a gazdaközönséghez, hogy fejtsen ki a jövőben is olyan tevékenységet, mint amelyet a múlt évben szerencsénk volt tapasztalni, mert csak mindinkább tömörülve fogunk kitűzött céljaink megvalósításához közelebb jutni s ezzel a mai közgyűlést megnyitottnak nyilvánítom. (*Hosszantartó zajos éljenzés.*)

Gróf Dessewffy Aurél elnök : A mai közgyűlésről felveendő jegyzőkönyv hitelesítésére felkérem *Bedő Albert* ur öméltóságát és *Farkas Ábrahám* tagtárs urat; a jegyzőkönyv vitelére pedig *Jeszenszky Pál* titkár urat. (*Helyeslés.*)

Mint méltóztattak a közgyűlés tárgysorozatából tudomást szerezni, a harmadik alelnöki állás és több választmányi tagsági hely lesz szavazás útján betöltendő. A szavazatszedőbizottság tagjaiul felkérem *Scitovszky János, Mádi Kovács László és dr. Darányi Gyula* egyesületi tag urakat, a bizottság jegyzőjeül pedig *Szilassy Zoltán* titkár urat. A szavazás az olvasóteremben fog megejtetni. Most pedig felkérem *Miklós Ödön* tagtárs urat, hogy az elhunyt alelnök gróf Bethlen András érdemeit méltató emlékbeszédét megtartani szíveskedjék. *(Halljuk! Halljuk!)*

(Köztelek, vol.8, 1898, no.96, p.1735-1736)

Kinevezés.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter *Jaskó Géza* II. tanársegédet, a "*Köztelek*" munkatársát, a budapesti m. kir. állatorvosi akadémia állattenyésztési tanszéke mellett, ez állásában 1899. évi január hó 16-tól további két évre megerősítette.

(Köztelek, vol.8, 1898, no.94, p.1707)

Hízó ökrök és hízó juhok takarmányozása, a feletetett takarmányok értékkiszámításával.

Jaskó Géza

B. Z. ur, a „Köztelek” előfizetője az alábbi kérdéseket intézte hozzánk:

1. Ökreim hizlalásához, tengeri, repczepogácsa, takarmányrépa, lóhere, vagy bükkönyszéna, árpaszalma, buzapolyva áll rendelkezésemre. Miképpen hizlaljam ezekkel ökreimet ?

2. 150 drb ürüt szeretnék hizlalni; de nem tudom mi módon; a fenti takarmány áll rendelkezésemre; kérem szives útbaigazításait és azt, hogy hol értékesíthetők legjobban a hízott ürök és meddig tart hizlalásuk?

Az ökrök a hizlalás három időszakában, a rendelkezésre álló takarmányok felhasználásával következőképpen takarmányozhatók:

Az első időszakban 1000 kg. élősúlyra s naponta adagolandó: takarmányrépa 60 kg., lóhereszéna 15 kg., tengeridara 2 kg., buzapolya 5 kg., repczepogácsa 2 kg.

Második időszakban : takarmányrépa 60 kg., lóhereszéna 15 fcg., tengeridara 21/2 kg., buzapolyva 2 kg., repczepogácsa 4 kg.

A harmadik időszakban: takarmányrépa 60 kg., lóhereszéna 15 kg., tengeridara 4 kg., buzapolyva 1 kg., repczepogácsa 2 kg.

Ezen takarmányösszeállítások középszámítással tartalmaznak, az I. időszakban 27.420 száraz anyagot, 2.565 fehérjét; 15.032

szénhidrátot és 0.521 zsirt 1 : 6.3 táparány mellett. A II. időszakban 27.060 szárazanyagot, 3.083 fehérjét, 14.845 szénhidrátot és 0.679 zsirt. Táparány 1 : 5.3. A III. időszakban 25.693 szárazanyagot, 2.686 fehérjét, 14.962 szénhidrátot és 0.602 zsirt 1 : 6.1 táparány mellett.

A juhok a jelzett takarmányokkal szintén felhizlalhatók lesznek. Czélszerű volna azonban, az olajpogácsán kívül még más egyéb abraktakarmányt, nevezetesen korpát, malátacsirát vagy szárított moslékot beszerezni, mert igaz ugyan, hogy ezen hatféle takarmányból a megfelelő takarmányösszeállítás elkészíthető, de a juhok a változatos összetételű s főleg többféle takarmányból álló keveréket jobban képesek kihasználni.

A hizlalás vége felé ugyanis egyik vagy másik takarmányfélére ráunnak a juhok s ilyenkor valami más abraktakarmány adagolásával lehet csak a csökkent étvágyat ismét fokozni. Ha azonban már elejétől kezdve többféle abraktakarmányt adagolunk, úgy kevésbé valószínű, hogy a juhok a takarmányra a hizlalás teljes befejezte előtt ráunnának.

Erre a körülményre szükségesnek tartottam reámutatni, hogy a hizlalás közepén beálló étvágycsökkenés esetén, a takarmánykeverék változatosabbá tételével és illetőleg más abraktakarmány adagolásával, a bajon segíteni lehessen.

Ha nagyon sovány juhok felhizlalásáról van szó, úgy azok elsősorban is egy-két héten keresztül jobb minőségű rétiszénán és szalmán tartandók, melyhez mintegy 40—50 kg. répa és egy kevés abraktakarmány veendő számításba. A jobb minőségű és több tápanyagot tartalmazó takarmányfélék felvételéhez és megemésztéséhez így előzetesen hozzászoktatjuk a szervezetet.

Ha azonban a juhok jó kondiczióban vannak, úgy az előtakarmányozás elmaradhat.

Rossz étvágyú állatok, amelyeknél májmételyre, vagy ha köhögnek, szőrféregkórra gyanúnk lehet, a hizlalásból kiagyandók vagy külön táplálандók, mert ezeknél a feletetett takarmány ára rendszerint meg nem térül.

Ami most már a takarmánykeverék összeállítását illeti, arra nézve azt mondhatom, hogy a juh jóval több tápanyagot igényel, mint a hízóba fogott marha, s már a hizlalás elején 3.0 kg. fehérjét, a hizlalás, közepén pedig 3.6 kg. fehérjét igényel 1 : 5.4 és 1 : 4.5 táparány mellett. Sokkal szűkebb táparány mellett juttatandó tehát a juhok szervezetébe a tápláló anyag s jóval nagyobb mennyiségű takarmányban, mint az a marha-hizlalásnál szokásos.

Etetendő lesz tehát a juhokkal az I. időszakban 1000 kg. élősúlyra: takarmányrépa 60 kg., lóhereszéna 5 kg., bükkönyszéna 10 kg., buzapolyva 6 kg., tengeridara 3 kg., repczepogácsa 2½ kg. Tartalmaz ezen takarmányösszeállítás 28.747 szárazanyagot, 3.084 fehérjét, 15.013 szénhidrátot és 0.572 zsirt. 1 : 5.3 táparány mellett.

A II. időszakban: takarmányrépa 60 kg. lóhereszéna 5 kg., bükkönyszéna 10 kg., buzapolyva 2 kg., tengeridara 21/a kg., repczepogácsa 4½ kg. Ezen takarmány összeállításban 27.523 szárazanyag, 3.604 fehérje, 14.694 szénhidrát és 0.722 zsír foglaltatik. Táparány 1 : 4.5.

Némelyek csak két időszakra osztják az egész hizlalási processzust. Kétségtelen azonban, hogy amint a marhahizlalásnál a II. időszak vége felé, amidőn az állatok étvágya csökken, helyénvalónak bizonyult egyrészt a takarmánymennyiséget kevesbíteni, másrészt tápanyag-tartalmát is kisebbiteni, éppen úgy, szükséges eljárni a juhok hizlalásánál is, ha észreveszszük, hogy a takarmányt a juhok tökéletesen megemészteni s talán még felvenni sem képesek.

Ebben az esetben etetendő lesz 1000 kg. élősúlyra: takarmányrépa 60 kg., lóhereszéna 5 kg., bükkönyszéna 10 kg., buzapolyva 3 kg., tengeridara 3 kg., repczepogácsa 2 kg. Tartalmaz ezen összeállítás 26.580 szárazanyagot, 3.010 fehérjét, 147.23 szénhidrátot és 0.562 zsírt 1 : 5.3 táparány mellett.

A szarvasmarha sószükséglete naponként és fejenként az egyes időszakok szerint 40-60 gr., a juhoké körülbelül 6-10 gr. Ezen sómennyiség az abraktakarmányokkal keverten adandó.

A hizlalás egész tartama 3—4 hónap. Ha a juhok öregebbek, úgy négy hónapnál tovább hizlalni nem is érdemes, de ha fiatal egy-két évesről van szó, úgy a négy hónapnál tovább tartó hizlalás is kifizetheti magát. Télen történvén a hizlalás, ügyelni kell az akol hőmérsékletére, mert a tulhideg akolban a takarmány egyrésze hőképzésre fordittatik.

A juhok bundája a II. időszak közepén vagy vége felé nyírandó; nem szabad bevárni a hizlalás végét, mert eltekintve attól, hogy nyírott állapotban a juhok nem birnak a megfelelő kinézéssel, a szabad levegőre hajtva igen könnyen meghűlhetnek. Ha azonban a nyírás a mondott időben megy végbe, úgy a juhok

étvágya tapasztalás szerint a III. időszakban még inkább fokozódik s így még több hust szedhetnek magukra.

Ami végül a hizott ürük értékesítését illeti, azokat úgy a budapesti, mint a bécsi szt.-marxi juhvásárokon elég jól ellehet adni. Tanácsos azonban figyelemmel kísérni a budapesti marhavásártéri pénztár részvénytársaság heti üzleti jelentéseit. A jegyzett árak és illetőleg a kereslet és kínálat abban hétről hétre fel van tüntetve. Az utolsó heti állatvásár jelentése szerint, az I. rendű ürü 20—20½ krig, a középminőségű 18-19½ krig kilónként kelt el. Árcsökkenés a mult heti jegyzések szerint kg.-ként 1 kr.

Értékesíthetők a hizott ürük azonban a nagyobb vidéki állatvásárokon is. Kérdés már most, hogy a fenti takarmányon tartva a juhokat, éppen tekintettel az alacsony húsárakra s a nehezebb értékesítésre, ki fogja-e magát fizetni a juhhizlalás.

Az összeállításokban ugyanis meglehetősen nagymennyiségű értékes szénát kellett számításba vennünk, hogy a kellő tápanyagot a hizók szervezetébe bejuttathassuk. A repce-pogácsából a maximális mennyiséget adagoljuk s abból többet etetni hátrány nélkül nem lehet, s minthogy egyéb abrak-takarmány rendelkezésre nem áll, a hiányzó fehérjét csakis a bükköny és lóhereszénával fedezhettük. Tengeri-darából szintén nem volna gazdaságos többet venni számításba, mint amennyi a fenti összeállításokban fel van tüntetve.

Olcsóbb összeállítást a tápanyagszabványok szerint s a kellő táparány szem előtt tartásával csak abban az esetben lehetne készíteni, ha egy vagy két jómin. egyéb abraktakarmány állana

rendelkezésre s amely abraktakarmányokkal nagymennyiségű fehérjét és zsírt juttatva a hizók szervezetébe, kevesebb bükkönnyt és lóherét etetnénk s a takarmány teriméjét, tömegét, a szinte értéktelen polyva és szalma tenné ki.

A fenti összeállítások szerint, ha a feletetendő takarmányok gazdasági előállítási árait vesz'szük alapul s a takarmányrépa méter-mázsáját 0.50 frt, a lóhereszénát 1.50 frt, a bükkönyszénát 1.65 frt, a buzapolyvát 0.60 frt, a tengeridarát 3 frt és a repczepogácsát 5 frtba számítjuk ugy az I. időszakban 1000 kg. élősúlyra kiszámított takarmány kerül:

60	kg. répa	30 kr
5	kg. lóhereszéna	7.5 kr
10	kg. bükkönyszéna	16.5 kr
6	kg. buzapolyva	4 kr
2	kg. tengeridara	6 kr
2½	kg. repczepogácsa	12.5 kr
	Összesen	76.5 kr

Negyven napra számítva $76.5 \times 40 = 30.60$ frt s 4500 élősúlyra 13770 frt.

A II. időszakban:

60	kg. répa	30 kr
5	kg. lóhereszéna	7.5 kr
10	kg. bükkönyszéna	16.5 kr
2	kg. buzapolyva	1.3 kr
2½	kg. tengeridara	7.5 kr
4½	kg. repczepogácsa	22.5 kr
	Összesen	85.5 kr

Negyven napra számítva $85.3 \times 40 = 34.12$ frt s 4500 kg. élősúlyra 153.54 frt.

A III. időszakban:

60	kg. répa	30 kr
5	kg. lóhereszéna	7.5 kr
10	kg. bükkönyszéna	16.5 kr
3	kg. buzapolyva	2 kr
3	kg. tengeridara	9 kr
2	kg. repczepogácsa	10 kr
	Összesen	75 kr

Negyven napra számítva $75 \times 40 = 30$ frt s 4500 kg. élősúlyra 135 frt.

Négy hónapi (120 nap) hizlalást véve fel, kerülne tehát csupán a takarmány 426.04 frtba. Egészen pontos számításokba sajnos itt bele nem bocsátkozhatunk, mert nem tudjuk pl. hogy a juhok beállítási élősúlya a hizlalás elején mekkora volt és hogy vajjon teljesen sovány, lezsarolt, öreg vagy fiatal, avagy pedig jó kondiczióban lévő juhok teljes kihizlalása céloztatik-e ?

De meg az is kétségtelen, hogy előre megmondani azt sem lehet, hogy a négy hónap elteltével mennyi hust és zsirt szednek magukra a kihizott ürök, mert ez igen sok körülménytől függ s a számítást és illetőleg a hizlalásnak eredménynyel való lezárhatását éppen az előre nem látható apróbb s a hizlalás egész folyamán felmerülő különböző bajok, nevezetesen a takarmány rosszabb értékesítése, a széna kiizékelése, a tápanyagok hiányos kihasználása és feldolgozása, emésztési zavarok s más egyéb betegségek stb., a hizodal-

masságot nagyban befolyásolhatják, végül a takarmányoknak a fentiektől eltérő ára is módosítja.

A végeredmény tehát, amint az előzőkben kifejtettem, előre meg nem jósolható. Közöltük azonban a feletetendő takarmány értékét már csak azért is, hogy kérdésttevő számolva a viszonyokkal s tekintetbe véve az amúgy is alacsony húsarakat, a hizlalásnak eme módját elég gazdaságosnak fogja-e találni. A takarmány értékéhez hozzáadandó volna most már, a juhok beállítási értéke, s ennek 4%-os kamatja négy óra, valamint a világítási, ápolás és sózás költsége s a juhistálló értékéből ½% vonandó le épületkopásra. Alomszalma a nyert istállótrágyával egyenértékűnek volna vehető.

Ha a juhok darabonkénti súlyát átlagosan 33 kgban vesszük fel, sovány, merinó vagy raczka anyákat nyírott állapotban feltételezve, ámbár lehetne 40 vagy 50 kg. is, ha husjuh fajtáról van szó, (és éppen ez az a körülmény, ahol a pontos számítás megakad) értékét pedig 5 frtba vesszük, úgy a hizlalandó anyag 4500 kg. (6000-6500 kg.) élősúlyt és 750 frt értéket képvisel.

Ennek a 4%-os kamatja 4 óra 10 frt. A világítás költségére 8 frtot, a sózásra 120 kg. só 6 frtban, s az ápolásra 120 frtot vévén számításba s hagyva teljesen az ismeretlen értékű épület kopási százalékát, úgy az összes kiadások a takarmányozást beleértve 1320.04 krt tesznek ki. Mindez azonban csak hozzávetőleges számítás s a viszonyok szerint több vagy kevesebb lehet.

Ha most már a hizlalás végén darabonként átlagos 16 kg. súlygyarapodás mutatható ki (élősúly átlag 46 kg.), úgy a fenti

árak szerint 1380 frt bevétel érhető el s a nyereség 59.96 frtot tenne ki, a trágyát és a termelt gyapjút számításra kívül hagyva. Hogy mennyire változnak azonban a számítások s mennyire eltérő, eredményhez vezethet, ha pl. a súlygyarapodás csak 10-12 kg.-ot tenne ki átlagosan, vagy még ennél is kevesebbet, esetleg jóval többet, vagy pedig ha a beállításkor nyírott állapotban a juhok 40-45 kg. súlyúak s így 6000-6500 kg. élősúlyra kell a takarmányt a fenti gazdasági árakat alapul véve kiszámítani, az úgy hiszem a már többször említett okok alapján nyilvánvaló.

Nem is volt, de nem is lehetett célom tehát éppen a költségvetés eléjén említetteknel fogva, itt egy mindenre kiterjeszkedő részletes és pontos mérleget összeállítani, csakis tájékoztatólag felhívtam kérdésttevő figyelmét azon tényleges kiadásokra, amelyek a juhhizlalás kapcsán előfordulva, a hizlalásnak jövedelmezőségét befolyásolják.

Ha ezen dolgokat figyelembe véve úgy találná, hogy a fenti takarmányösszeállítások drágák lesznek, s a juh több takarmányt, fog megenni, mint amennyi húst produkálhat, úgy nem marad egyéb hátra, amint azt már egy alkalommal említettem, hogy olcsó abraktakarmányok segítségével a drága széna etetésével felhagyva hizlaljon, avagy sutba dobva a tápanyagszabványokat, ad libitum etessen azt, amit a gazdaság olcsón termel, s amit a gazdaság másként értékesíteni talán nem is tud.

Mindenesetre azonban nagyon tanulságos lenne, ha ezen hizlalás eredményét és nevezetesen a hizlalás egész mérlegét, e lapok hasábjain a gazdaközönség előtt feltárva, ama kérdés tisztázásához hozzájárulna, hogy érdemes-e racionális

takarmányozást űzni a juhok hizlalásánál, és melyik az a határ, úgy az elérhető elősúlyt, mint a hizlalási időt illetőleg is, ameddig a juh hizlalásánál elmehetünk.

Kevés még az erre vonatkozó feljegyzések száma, s azért nagyon is indokolt, hogy a magyar gazdaközönség eme kérdéshez is minél nagyobb körben hozzászóljon.

(Köztelek, vol.8, 1898, no.100, p.1809-1810)